

Samenwerkingsverband

‘Samen werken aan een betere aansluiting vo-ho’

Eindrapportage 2020-2021

Colofon

Auteurs	<p>Programmteam Samenwerkingsverband 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-ho':</p> <p>Hogeschool Rotterdam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Renske Krijger • Mariska Oudwater • Carla Spek • Ellis Wertenbroek <p>Hogeschool Inholland</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emiel Akkermans • Adrie Oosterom <p>Codarts</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marion Schiffers <p>Vo: Herma Verbeij</p> <p>Vo: Penta Bahûrim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Danny Weeda <p>Erasmus Universiteit Rotterdam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rowan Huijgen • Jorian Waleson
Website	www.aansluiting-voho010.nl
Contact	Contact naar aanleiding van deze rapportage: SamenwerkingVO-HO@hr.nl

Visie aansluiting vo-ho

“Onze school/opleiding ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het vo en ho om leerlingen/studenten dusdanig op te leiden en te begeleiden dat ze in staat zijn succesvol te zijn in het vervolgonderwijs en uiteindelijk op de arbeidsmarkt. We bereiden de leerlingen in het vo goed voor op de overstap naar het ho en in het ho sluiten we goed aan op het vo voor een soepele overgang. Dat doen we door structureel aandacht te besteden aan de aansluitingspijlers: loopbaanontwikkeling en -begeleiding, vaardigheden en vakinhoudelijke aansluiting en aan monitoring van studiesucces. Hierbij is kennisdeling en samenwerking tussen het vo en ho waardevol en noodzakelijk ter verbetering van de wederzijdse invulling van het onderwijs.”

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Terugblik samenwerkingsverband vo-ho in een notendop	6
3. Terugblik en uitdagingen vanuit de werkgroepen	9
4. Vooruitblik samenwerkingsverband vo-ho	15

1. Inleiding

Ondanks dat we met het samenwerkingsverband een 'online' jaar beleefden, zijn we erin geslaagd om aan het thema 'Ontmoet elkaar' ook in deze vorm invulling te geven. De schoolleiders-/managersbijeenkomst in september, de werkconferenties in oktober en maart en de inspiratiebijeenkomst in juni zijn goed bezocht door collega's uit het vo en ho.

Alhoewel sommige activiteiten minder snel konden worden gerealiseerd of moesten worden uitgesteld, heeft het samenwerkingsverband toch weer mooie producten en activiteiten opgeleverd. In het najaar wordt nog een groot aantal publicaties verwacht waaraan dit jaar hard is gewerkt.

Met het plan van aanpak 'Aansluiting de scholen/opleidingen in' werken we komend jaar concreet aan de implementatiefase om de aansluiting tussen vo-scholen en ho-instellingen te verbeteren. We zijn ons ervan bewust dat de leerling/student de verbinding vo-ho moet gaan merken en we zicht moeten krijgen op studiesuccesfactoren door (eigen) onderzoek.

Leeswijzer

Vanuit het plan van aanpak 2020-2021 hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan speerpunten. In deze eindrapportage beginnen we met een terugblik vanuit het samenwerkingsverband vo-ho, daarna geven de werkgroepen kort aan wat de behaalde resultaten en de uitdagingen zijn waar ze voor staan. We eindigen met een korte vooruitblik.

Rotterdam, 18 juni 2021

Programmateam 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-ho':

Herma Verbeij/Adrie Oosterom/Rowan Huijgen (ho-vaardigheden), Renske Krijger/Rowan Huijgen (LOB), Ellis Wertenbroek/Carla Spek (Nederlands/communicatie), Marion Schiffers (wiskunde), Mariska Oudwater/Danny Weeda (economie) en Emiel Akkermans/Jorian Waleson (doorstroomcijfers)

Carla Spek en Ellis Wertenbroek

Programmaleiders samenwerkingsverband vo-ho

2. Terugblik samenwerkingsverband vo-ho in een notendop

Samenwerking

- Op verzoek van de stuurgroep om het samenwerkingsverband uit te breiden met de TU Delft is een verkennend gesprek gevoerd met Renée Prins, programmamanager Bètasteunpunt Zuid-Holland | Onderwijsnetwerk Zuid-Holland. Na de zomer wordt een vervolgspraak ingepland om te onderzoeken op welke thema's de samenwerking concreet kan worden gemaakt.

Schoolbezoeken vo op diverse niveaus

- Op strategisch niveau vinden er kort voor en na de zomervakantie gesprekken plaats met de bestuurders van CVO, BOOR, LMC, Wartburg College, Hogeschool Inholland, Erasmus Universiteit Rotterdam en Hogeschool Rotterdam over het samenwerkingsverband en specifieke doorstroominformatie. Ook worden de koepels OSVS, Lentiz, Galilei en OZHW bezocht.
- Met vo-scholen die aangesloten zijn bij het convenant zijn in het najaar op tactisch niveau zoveel als mogelijk gesprekken gevoerd aan de hand van een vo-scan, over o.a. visie, ambities, betrokkenheid bij het samenwerkingsverband en implementatie van de producten.

Bezoekers bijeenkomsten/conferenties

- Tijdens de schoolleiders-/managersbijeenkomst in september heeft een aantal [bestuurders](#) van de stuurgroep hun visie en ambities uitgesproken met betrekking tot aansluiting vo-ho. In de werkconferentie van oktober werd een podium gegeven aan de nieuwe lichter [eerstejaarsstudenten](#) om hun ervaringen in de overstap van vo-ho te delen. Dit leverde waardevolle informatie op voor alle werkgroepen. Het belang van 'sense of belonging' voor studiesucces werd in de werkconferentie van maart onder de aandacht gebracht. Tot slot gaf de inspiratiebijeenkomst een kijkje in de keuken van het voortgezet en hoger onderwijs met good practices in de aansluiting vo-ho.
- Ongeveer 400 collega's vanuit vo en ho hebben zich voor de vier online bijeenkomsten/conferenties van het samenwerkingsverband aangemeld. Voor de schoolleider-/managersbijeenkomst meldden zich 63 collega's aan, voor de werkconferentie in oktober 123 collega's, voor de werkconferentie in maart 121 collega's en voor inspiratiebijeenkomst 80 collega's. De bezoekersaantallen bij de werkconferenties groeien licht ten opzichte van 2019-2020. Ook online zien we veelal een no-show percentage van 15-20%.
- Direct na iedere bijeenkomsten/werkconferenties is een evaluatie uitgezet met vragen over de bijeenkomst en het samenwerkingsverband. Deze evaluaties worden tussen de 20-30% van de bezoekers ingevuld. De meerderheid (90%) ervaart de conferentie als nuttig en toepasbaar in het werk. Aandacht voor aansluiting, gebruik van de producten en facilitering in de opleiding/school wordt nog niet geheel onderstreept. De reacties op de deelsessies zijn veelal positief en geven soms voeding ter verbetering, zoals:
  - Relatie met de praktijk wordt gewaardeerd en moet dus aandacht krijgen in de presentaties/workshops.
  - Deelsessies interessant maken voor vo en ho en verschillende functies.
  - De sessies een workshopachtig karakter geven (zover online mogelijk is).
  - Praktische handvatten aanreiken.

In verbinding met landelijke organisaties, andere hogescholen en samenwerkingsverbanden

- Bij het LICA (Landelijk Informatie- en expertisecentrum Aansluiting hbo) is het samenwerkingsverband een terugkerend thema. Ook afzonderlijk maken de werkgroepen verbinding met andere hogescholen waar nodig.
- Er vindt regulier gesprek plaats tussen de projectleider van het Rotterdamse samenwerkingsverband vo-mbo en de programmaleiders van het samenwerkingsverband vo-ho.

In verbinding met de gemeente

- Het samenwerkingsverband is een gesprekspartner voor de sectorkamer vo-mbo-ho van de gemeente. Daarnaast wordt er samengewerkt binnen het thema LOB op gebied van professionalisering van mentoren.

Stuurgroep

- Henk Post heeft afscheid genomen van CVO en is opgevolgd door Ton Bestebreur. Rutger Engels van de EUR is binnen de stuurgroep opgevolgd door Frank van der Duijn Schouten.
- Vertegenwoordigers van de koepels die deel uitmaken van de stuurgroep (beleidsmedewerkers/adviseurs CvB) vormen een adviesgroep en zijn betrokken bij het plan van aanpak 'Aansluiting de scholen/opleidingen in' en de organisatie en invulling van de schoolleidersbijeenkomst in september. CVO wordt vertegenwoordigd door Bert Ouwens, BOOR door Cor Katerberg, LMC door Frank-Jos Ars, Hogeschool Inholland door Adrie Oosterom.

Aansluiting vo-scholen bij convenant

- De scholen Willem de Zwijger college in Papendrecht, Luzac Rotterdam en De Passie hebben dit jaar het convenant ondertekend. In totaal zijn nu 57 vo-scholen aangesloten.

Communicatie

Er is gewerkt aan het optimaliseren van de interne en externe communicatie.

- In mei zijn alle betrokkenen met een mail '*Tussentijdse terugblik*' geïnformeerd over de opbrengsten van de schoolleiders-/managersbijeenkomst en de werkconferenties in oktober en maart.
- De Linkedingroep van het samenwerkingsverband heeft inmiddels rond de 200 leden.
- Maandelijks worden artikelen 'Docent/student aan het woord' gedeeld op de website en LinkedIn met voorbeelden van initiatieven voor het verbeteren van aansluiting vo-ho.
- Er is een begin gemaakt om de teksten en het materiaal op de website te actualiseren.
- Met de websiteontwerpers worden wensen en uitbreiding van functionaliteit besproken.

Werkgroepen en (deel)producten

- Dit jaar heeft het samenwerkingsverband een aantal activiteiten en producten opgeleverd. Bijvoorbeeld de [mentortraining 'Studeren in het ho'](#), die door meer dan 100 mentoren is bezocht. De [docentenhandleiding PWS](#) is rond de zomervakantie opgeleverd, voor de kerstvakantie heeft [PWS-onderzoek](#) plaatsgevonden onder docenten en leerlingen/studenten in het vo en ho. De publicatie '[Wiskunde in technische hbo-opleidingen](#)' is geactualiseerd. Verder is er hard gewerkt aan het ontwikkelen van een leerdoelenlijn LOB, vaardighedenraamwerk en -lijn, Inspiratiebundel Vaardigheden, Projecthandleiding en Werkboek PWS. De verwachting is dat zij in het najaar opgeleverd worden.

- De werkgroepen vakinhoudelijke aansluiting Economie, Wiskunde en Taalontwikkelen ondervonden dit jaar stagnatie bij activiteiten.
- Onderzocht wordt of de uitwisseling van kennis van de 100 dagen programma's en eventuele samenwerking binnen de verschillende ho-instellingen in een werkgroep kan resulteren.

3. Terugblik en uitdagingen vanuit de werkgroepen

Doorstroomcijfers

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> De doorstroommonitor is geüpdatet met de gegevens van studiejaar 2019-2020 van Hogeschool Inholland, Thomas More Hogeschool en Hogeschool Rotterdam. Via een factsheet hbo worden de gegevens gepubliceerd. Erasmus Universiteit Rotterdam publiceert in een aparte factsheet de gegevens. De programmaleiders bespreken de doorstroommonitor jaarlijks met de bestuurders en beleidsmedewerkers van de scholenkoepels. Het onderzoek door studenten van de Master Management en Innovatie (MMI) is afgerond. De resultaten worden besproken binnen het programmateam. Naast de doorstroommonitor is er ook gezocht naar meerdere bronnen die kunnen bijdragen aan het gesprek over het verbeteren van de aansluiting vo-ho. Tevens is er een eerste verkennend gesprek geweest met de hbo-onderzoekers om te kijken hoe we vo-scholen van meer relevante data kunnen voorzien. 	<ul style="list-style-type: none"> De werkgroep bestaat enkel uit leden vanuit het ho. Participatie vanuit vo in de werkgroep is zeer gewenst. De gegevensbehoefte vanuit vo in kaart brengen.

LOB

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> Het LOB-cv wordt momenteel op verschillende punten aangepast zodat de gegevens o.a. ook gebruikt kunnen worden voor onderzoek. Het LOB-cv is live gegaan in Den Haag. Er wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de samenwerkingsovereenkomst. Deze kan rond de zomervakantie worden getekend door de verschillende partijen. Op basis van de presentatie in het LICA zijn andere instellingen ook geïnteresseerd. De mentortraining 'studeren in het hoger onderwijs' is verzorgd in de vorm van een digitale conferentie. Ruim 100 deelnemers 	<ul style="list-style-type: none"> Vanwege Corona is het nog onzeker wanneer we de tweede editie van de mentortraining "coachende vaardigheden in het loopbaangesprek" kunnen aanbieden. Er moet een samenwerkingsovereenkomst gemaakt worden met de samenwerkingspartners: Gemeente Rotterdam, Expertisepunt LOB, Nationaal Programma Rotterdam Zuid project Bridge en Kansrijk doorstromen. Er moeten afspraken gemaakt worden over waar we het gezamenlijke geld wegzetten. Er is een platform nodig waar docenten hun best practices (LOB-lessen en opdrachten) kunnen uitwisselen met collega's. Er is

<p>hebben geparticipeerd. Daarnaast is de sessie op enkele vo-scholen op locatie en in het aansluitingsnetwerk in Brabant aangeboden. In de workshop is aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ algemene kennis over het ho; ○ processen voor de poort (studiekeuze); ○ processen aan de poort (inschrijven, selectie, studiekeuzecheck) en ○ processen na de poort (studiesucces, kenmerken goede studenten en uitval). <ul style="list-style-type: none"> • Er is gewerkt aan een vervolg mentortraining 'coachende vaardigheden in het loopbaangesprek' in samenwerking met de Gemeente Rotterdam, Expertisepunt LOB, Nationaal Programma Rotterdam Zuid project Bridge en Kansrijk doorstromen. Samen met een klankbordgroep is de inhoud van de training bepaald. De training wordt dit najaar aangeboden. • De leerdoelenlijn LOB is voor 90% gereed. In deze leerdoelenlijn zijn voor de vijf loopbaancompetenties (kwaliteitenreflectie, motievenreflectie, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken) rubrics (met niveaus leren kiezen, profielkeuze en studiekeuze) ontwikkeld die docenten kunnen gebruiken om hun LOB-onderwijs vorm te geven. 	<p>budget nodig om een dergelijk platform te ontwikkelen.</p>
---	---

Ho-vaardigheden

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> • Op basis van uitgebreide literatuuronderzoek en de reeds ontwikkelde stukken in het vo-ho netwerk, onderzoek van Tilburg University, de vaardighedenlijn van de EUR, gesprekken met professoren van de EUR en de ervaringen van scholen is er het definitieve vaardighedenraamwerk vastgesteld. In dit vaardighedenraamwerk zijn alle vaardigheden in drie categorieën opgenomen die een goede aansluiting met het hoger onderwijs bevorderen 	<ul style="list-style-type: none"> • De respons van de scholen is momenteel minimaal. Slechts enkele docenten geven feedback op de uitwerking van de rubrics. Op de vraag om input aan te leveren voor de inspiratiebundel wordt vooralsnog helemaal niet gereageerd. Vanwege Corona lijken de docenten andere prioriteiten te hebben. • Binnen het hoger onderwijs is het lastig om tot een eenduidige rubric voor eerstejaarsstudenten te komen, omdat de opleidingen te veel verschillen in het (niveau van) vaardighedenonderwijs.

<p>(persoonlijke, sociale en studievaardigheden).</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlijn vaardigheden met uitgewerkte leerlijnen in rubrics is voor 70% gereed. De onderwijskundige van de EUR werkt samen met docenten uit het ho en vo aan de uitwerking van de verschillende niveaus. Na de zomer zal de definitieve leerlijn worden opgeleverd. • De richtlijnen voor de inspiratiebundel met best practices vanuit scholen zijn bepaald, scholen die best practices hebben zijn gevraagd om input aan te leveren. • Studenten van InHolland werken (in het kader van de afstudeeropdracht) aan de vormgeving van het raamwerk, de leerlijn en de inspiratiebundel. • Tijdens de leernetwerkbijeenkomsten en werkconferenties zijn diverse best practices gedeeld door de vo-scholen. Deze bijeenkomsten zijn positief ervaren door deelnemers. • Er zijn afspraken gemaakt met drie scholen die vanuit de werkgroep begeleid worden om het vaardighedenraamwerk te implementeren. De begeleiding bestaat uit een training over het implementeren van het vaardighedenraamwerk en begeleiding van enkele teamsessies. Deze scholen gaan als voorbeeldscholen de andere scholen inspireren over hoe implementatie eruit kan zien. De kracht moet zitten in het bundelen van de scholen zodat ze van elkaar kunnen leren. • Er wordt gesproken over de doorontwikkeling van de 'Ace your selfstudy app' (zie aparte notitie). In deze app worden de vaardigheden uit het raamwerk concreet gemaakt voor leerlingen. 	<p>Daarnaast hanteren veel opleidingen eigen leerlijnen met vaardigheden en is er weinig ruimte om een nieuwe vaardighedenlijn in te passen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een platform nodig waar docenten hun best practices (vaardigheidsonderwijs of lessen met vaardigheden) kunnen uitwisselen met collega's. Er is budget nodig om een dergelijk platform te ontwikkelen. • De studenten van Hogeschool Inholland zijn momenteel bezig met het ontwikkelen van een (prototype) visual van het vaardighedenraamwerk. Het is uiteindelijk de bedoeling dat het vaardighedenraamwerk en de rubrics worden verwerkt in een werkbaar visual voor docenten. Eind juni wordt het prototype van de studenten opgeleverd en kan de werkgroep bekijken of de visual bruikbaar is en wat (mogelijk) doorontwikkeld moet worden. • Voor de ontwikkeling van de ace yourself app is structurele financiering nodig (+/- 6 K per jaar voor hosting en bug fixes). De EUR draagt de ontwikkelkosten (à 40K). • De inhoudelijke samenwerking met het PWS is opgestart, maar kan nog worden geïntensiveerd.
--	--

PWS-doorlopende leerlijn onderzoeksvaardigheden

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> • Rond de zomervakantie is de Docenthandleiding PWS (havo) verspreid onder de participerende scholen. • Rond de kerstvakantie heeft grootschalig PWS-onderzoek plaatsgevonden onder leerlingen en docenten in het vo (kwantitatief) en onder studenten en docenten in het ho (kwalitatief). De resultaten zijn verwerkt in een uitgebreid en beknopt artikel. Deze zijn gepubliceerd en verspreid. Het Onderwijsblad en het tijdschrift Van 12 tot 18 gaan het beknopte artikel plaatsen. • De eerste draft van de Leerlinghandleiding PWS is opgeleverd. Deze bestaat uit: <ul style="list-style-type: none"> ○ Een projecthandleiding met een omschrijving van welke handelingen de leerlingen moeten verrichten ○ Een database met diverse werkvormen en literatuur • De eerste draft van de docenthandleiding voor het vwo is opgeleverd. • Er is een eerste verkenning geweest over hoe we leerlingen en docenten in de vorm van evenementen, spreekuren of gastcolleges bij het PWS kunnen inspireren en begeleiden. • Tijdens de werkconferenties en inspiratiebijeenkomst konden deelnemers kiezen uit PWS-workshops. 	<ul style="list-style-type: none"> • De schrijfster van de docenthandleiding zou ook meewerken aan de leerlinghandleiding. Helaas heeft zij zich vanwege omstandigheden moeten terugtrekken. • Er is een website nodig om de verschillende werkvormen en literatuur een plek te geven.

Wiskunde

Terugblik	Uitdaging
<p>De werkgroep wiskunde heeft zich op de volgende vier onderwerpen gericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De jaarlijkse bijstelling en verspreiding van de publicatie 'Wiskunde in de technische hbo-opleidingen'. • Kennisuitwisseling over digitale en online lesmethoden wiskunde die in Coronatijd des te belangrijker werden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Afgelopen jaar bleek het een uitdaging om docenten goed aangesloten te houden door de druk die zij toch al ervoeren. We hebben dan ook de vinger aan de pols gehouden en gekeken wat haalbaar was. Ook zijn enkele actieve leden van de werkgroep teruggetreden en zullen we hen met hun specialistische kennis met name van het vo moeten zien te vervangen.

<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht gegeven aan de verwachte veranderingen in de vakkenstructuur wiskunde en het onderzoek hiernaar van SLO en de NVVW (Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren). • Kennisdeling en informatie-uitwisseling met andere hbo-opleidingen en vo scholen in Nederland (op verzoek). 	<ul style="list-style-type: none"> • Om zo dicht mogelijk op de onderwijspraktijk te blijven functioneren, voeren we in juni 2021 gesprekken met een selectie van docenten uit vo en ho om te horen welke benadering en vervolgactiviteiten zij het meest wenselijk achten.
---	--

Economie

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> • De decanen, teamleiders havo en de vaksecties economie van alle vo-scholen van het samenwerkingsverband zijn op de hoogte van het belang van bedrijfseconomie (BE) voor studiesucces op een economische hbo-opleiding. Tijdens de belronde met de portefeuillehouders onderwijsbeleid van de vo-scholen hebben we ingezet op: 1. Voorlichting over het belang van BE tijdens de profielkeuze. 2. Een goede kennismaking met BE tijdens het vak economie in havo. We zien dat er op de scholen eerste stappen zijn gezet om de keuze van leerlingen voor BE te stimuleren. Qompas, een veelgebruikte LOB-lesmethodes, gaat onze informatie over het belang van BE opnemen in de methode. • Dit jaar hebben vier opleidingen van de HR deelgenomen aan het onderzoek vakinhoudelijke aansluiting economie. We hadden op meer opleidingen gehoopt. Om deelname te stimuleren zijn er o.a. presentaties over het onderzoek gegeven aan docenten en managers. Ook is er een mailing gestuurd naar alle economische opleidingen met daarin informatie over het onderzoek en een artikel over hoe de opleiding Bedrijfskunde van de HR het onderwijs naar aanleiding van het onderzoek heeft aangepast. • Om inzicht te krijgen in wat scholen belemmert om aan de Rotterdam Business Case (RBC) deel te nemen is er een enquête uitgezet onder economiedocenten. Bij het schrijven van deze rapportage hebben tien docenten de enquête ingevuld. Uit het voorlopige rapport blijkt dat: A. vijf van de zes scholen, die aangeven nog nooit te 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Belang BE</i>. Sommige vo-scholen hebben te maken met organisatorische belemmeringen, zoals formatie en financiën waardoor ze bedrijfseconomie niet aan kunnen bieden of alleen binnen het E&M-profiel. • <i>Onderzoek vakinhoudelijke aansluiting economie</i>. We kunnen opleidingen informeren en proberen te enthousiasmeren maar hebben weinig invloed op de besluitvorming. Opleidingen geven aan andere prioriteiten te hebben en/of de meerwaarde van het onderzoek niet te zien. • <i>RBC</i>. Dit jaar spelen er naast de 'normale' belemmeringen zoals een vol lesprogramma ook nog eens de beperkte lestijd door corona. Er heeft dit jaar maar één school deelgenomen aan de RBC.

<p>hebben deelgenomen, dit niet doen omdat ze niet genoeg tijd hebben in het lesprogramma. B. 3 van de 4 scholen, die af en toe deelnemen, niet ieder jaar meedoen i.v.m. een te vol lesprogramma. Eén school noemt het in een eerder leerjaar aanbieden van economie als een mogelijkheid om ruimte te creëren voor deelname aan de RBC. De werkgroep ziet vooralsnog geen mogelijkheden om de RBC zo aan te passen, zodat meer scholen gaan deelnemen.</p>	
--	--

Taalontwikkelen lesgeven (TOL)

Terugblik	Uitdaging
<ul style="list-style-type: none"> • Bij de werkconferentie van maart is een workshop aangeboden voor een klein publiek. • De HR-vakgroep TOL van Hogeschool Rotterdam heeft een online variant gemaakt van de workshop Taalontwikkelen lesgeven. De TOL-workshop is bij de HR door ongeveer 70 docenten van de basiscursus didactiek gevolgd. Binnen professionaliseringsactiviteiten bij de opleidingen/instituten volgden ongeveer 40 docenten de workshop. • Bij de LMC Academie stond de TOL workshop op 1 juni ingepland, vanwege te weinig aanmeldingen is deze geannuleerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Binnen de scholen van de werkgroep leden lag de aandacht vooral op het primaire proces en was er weinig of geen ruimte om te werken aan TOL. • TOL en het aanbod van de TOL-workshop/-verdiepende training moet opnieuw onder de aandacht worden gebracht. • Aandacht voor TOL in het management en facilitering van docenten vragen. • Binnen de vo/scholen ambassadeurs TOL zoeken die de verdiepende TOL-training volgen en binnen de eigen school hun kennis kunnen verspreiden. • Uitbreiding van scholen bij de werkgroep.

4. Vooruitblik samenwerkingsverband vo-ho

<p>Samenwerkingsverband verduurzamen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invulling geven aan de plannen tot en met 2022, inclusief de ksf's en kpi's die in de eindrapportage 2019-2020 zijn geformuleerd. • Concrete invulling geven aan het plan van aanpak 'Aansluiting de scholen/opleidingen in'. • Behoud van vo-scholen die convenant getekend hebben en betrokkenheid bij samenwerkingsverband van iedereen die werkzaam is in de bovenbouw van het vo en de propedeuse van het ho.
<p>Aansluiting beleggen in organisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visie op aansluiting vastleggen in scholen/instellingen met focus en plan van aanpak. • Facilitering betrokkenen vloeit daaruit voort.
<p>Verbinding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking intensiveren met TUD/Onderwijsnetwerk Zuid-Holland (ONZ). • Verbinding met interne ontwikkelingen bij hogescholen, universiteit en vo-scholen. • Betrokkenheid leerlingen/studenten bij samenwerkingsverband. • Verbinding met landelijk ontwikkelingen en gemeente.
<p>Bijeenkomsten/werkconferenties</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stuurgroep en adviesgroep betrekken bij organisatie en invulling schoolleidersbijeenkomst. • Meer sturing vanuit scholen/opleidingen op aanwezigheid bij werkconferenties.
<p>Werkgroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flexibiliteit: veranderen/bijstellen van werkgroepen/thema's. Hierbij inspelen op vragen vo-scholen/opleidingen en actualiteit. • Duidelijkheid eindigheid thema's/werkgroepen en inbedding (van producten) in organisatie. • Grotere betrokkenheid van vakdocenten (bovenbouw vo en propedeuse ho) in de werkgroepen. • Partnerschappen vo-scholen, ho-opleidingen, werkgroepen en bedrijfsleven. • Verbinding tussen de werkgroepen en integreren aansluitingsthema's. • Inspelen op concrete, vraaggerichte acties ('voelbaar' voor leerlingen en studenten).
<p>Communicatie verbeteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actualiseren van de inhoud en verbeteren van de functionaliteit van de website. • Artikelen vo-/ho-docent continueren. • Vwo-contactpersonen in kaart brengen. • Experimenteren met nieuwe vorm van evaluatie onder bezoekers (werk)conferenties.
<p>Onderzoek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoeksafdelingen hogescholen, EUR en eventueel MMI betrekken bij het samenwerkingsverband.